

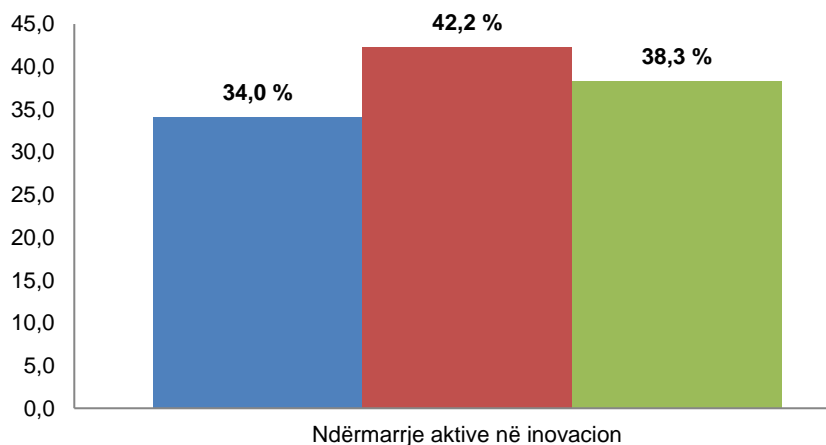
Aktiviteti i inovacionit në ndërmarrje

Periudha 2017-2019

Tiranë, më 9 Nëntor 2020: INSTAT ka kryer për periudhën referuese 2017-2019 vrojtimin mbi aktivitetin e Inovacionit pranë ndërmarrjeve me 10 ose më shumë të punësuar. Ndërmarrjet inovative quhen ato ndërmarrje që gjatë periudhës referuese prezantuan një inovacion produkti/procesi biznesi, ose kishin inovacione të braktisura apo të papërfunduara.

Gjatë periudhës 2017 - 2019, 38,3 % e ndërmarrjeve të vrojtuar kryen një aktivitet Inovacioni. Aktiviteti i Inovacionit rezulton më i lartë në ndërmarrjet që operojnë në sektorin e shërbimeve (seksionet G, H, J, K, M të NVE Rev. 2) me 42,2 %, krahasuar me ndërmarrjet në sektorin e Industrisë (B, C, D, E të NVE Rev. 2) me 34 % (Fig.1). Grupi i ndërmarrjeve të mëdha me mbi 250 të punësuar rezultuan më aktive në inovacion me 67,9 %.

Fig. 1 Përqindja e ndërmarrjeve aktive në Inovacion sipas sektorëve ekonomikë, 2017-2019 (%)

Në vitin 2019, shitjet neto të ndërmarrjeve aktive në Inovacion përbënë 55,8 % të shitjeve neto gjithsej të ndërmarrjeve të vrojtuar ndërsa numri i të punësuarve në këto ndërmarrje rezultoi 54,0 % (Tab.1).

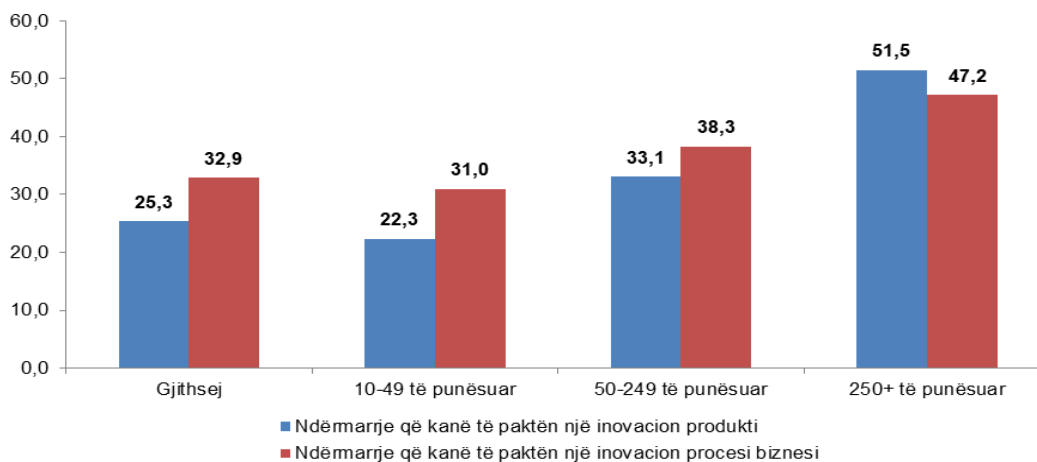
Tab. 1 Treguesit e shitjeve neto dhe të punësuarit për ndërmarrjet aktive në inovacion sipas sektorëve ekonomikë dhe madhësisë së ndërmarrjes, 2019

(Përqind)

	Shitjet neto të ndërmarrjeve aktive në inovacion	Të punësuar në ndërmarrjet aktive në inovacionit
Gjithsej	55,8	54,0
Aktiviteti Ekonomik		
Industri	52,8	53,4
Shërbime	57,5	55,0
Madhësia e Ndërmarrjes		
10-49 të punësuar	44,7	38,6
50-249 të punësuar	52,3	47,0
250+ të punësuar	78,7	77,2

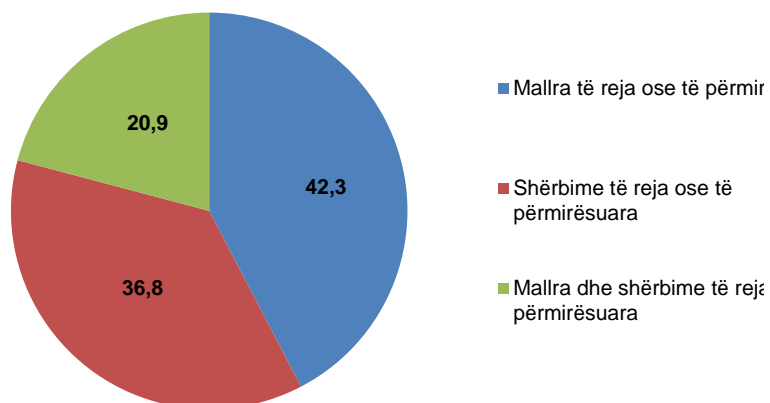
Gjatë periudhës 2017-2019, 25,3 % e të gjitha ndërmarrjeve të vrojtura zhvilluan inovacione të produkteve (mallra ose shërbime të reja ose të përmirësuara), ndërsa 32,9 % zhvilluan procese biznesi të reja ose të përmirësuara (Fig. 2).

Fig. 2 Përqindja e ndërmarrjeve të vrojtura me inovacione të produkteve dhe proceseve në biznes sipas madhësisë së ndërmarrjeve, 2017-2019 (%)

Nga ndërmarrjet me inovacione të produkteve, 42,3 % e tyre zhvilluan mallra të reja ose të përmirësuara dhe 36,8 % e ndërmarrjeve zhvilluan shërbime të reja ose të përmirësuara. Ndërsa ndërmarrjet që zhvilluan së bashku mallra dhe shërbime të reja ose të përmirësuara rezultuan 20,9 % (Fig. 3).

Fig. 3 Struktura e ndërmarrjeve me inovacione të produkteve, sipas llojit të inovacionit të produktit, 2017–2019 (%)

Gjatë periudhës 2017-2019, 35,4 % e ndërmarrjeve me Inovacione produktesh prezantuan mallra ose shërbime që ishin të reja jo vetëm për ndërmarrjen, por edhe për tregun (jo të ofruara më parë nga konkurrentët e tyre).

Për të kryer aktivitetin e tyre të inovacionit, 30,2 % e ndërmarrjeve aktive në Inovacion ishin të përfshirë në bashkëpunim me ndërmarrje të tjera, organizata shkencore dhe partnerë të tjerë. Për ndërmarrjet me 50 deri 249 të punësuar, kjo përqindje rezultoi 36,9 %.

Gjatë periudhës 2017-2019, 11,3 % e ndërmarrjeve të vrojtuar kanë blerë makineri, pajisje ose mjete programuese të bazuar në teknologji të re që nuk ishte përdorur më parë nga këto ndërmarrje.

Gjatë periudhës 2017-2019, 61,7 % e ndërmarrjeve të vrojtuar nuk kryejnë aktivitete Inovacioni. Ndërmarrjet të cilat operojnë në sektorin e Industrisë janë më pak inovative me 66,0 %, ndërsa ndërmarrjet në sektorin e shërbimeve rezultojnë 57,8 % jo aktive në Inovacion (Tab. 2).

Tabela 2. Përqindja e ndërmarrjeve jo aktive në Inovacion sipas sektorëve ekonomikë dhe madhësisë së ndërmarrjes, 2017-2019

(Përqind)

	Ndërmarrje aktive në inovacion	Ndërmarrje jo aktive në Inovacion
Gjithsej	38,3	61,7
Aktiviteti Ekonomik		
Industri	34,0	66,0
Shërbime	42,2	57,8
Madhësia e Ndërmarrjes		
10-49 të punësuar	35,4	64,6
50-249 të punësuar	45,1	54,9
250+ të punësuar	67,9	32,1

Metodologjia

Vrojtimi statistikor mbi aktivitetin e inovacionit zhvillohet çdo dy vite dhe periudha e vëzhgimit e mbuluar nga anketa është periudha tre-vjeçare. Njësitë e vëzhguara janë të gjitha ndërmarrjet e sektorit jo-financiarë dhe financiarë me 10 ose më shumë të punësuar të angazhuar kryesisht në aktivitetet e mëposhtme ekonomike (NVE Rev. 2): Industria nxjerrëse; Industria përpunuese; Energji elektrike, uji dhe menaxhimi i mbetjeve, Tregtia me shumicë, përveç automjeteve dhe motoçikletave; Transporti dhe magazinimi; Informacioni dhe komunikacioni; Aktivitetet financiare dhe të sigurimeve; Aktivitete arkitektonike dhe inxhinierike; testimi dhe analiza teknike; Kërkimi dhe zhvillimi shkencor; Reklamimi dhe hulumtimi i tregut.

Përkufizime:

Një inovacion: Është një produkt ose proces i ri ose i përmirësuar (ose kombinimi i tyre) që ndryshon në mënyrë të konsiderueshme nga produktet ose proceset e mëparshme të njësisë dhe që është vënë në dispozicion të përdoruesve të mundshëm ose është sjellë në përdorim nga njësia.

Ndërmarrje aktive në inovacion: Një ndërmarrje e angazhuar gjatë periudhës së vëzhgimit 2017-2019 në një ose më shumë aktivitete për të zhvilluar ose prezantuar produkte të reja ose të përmirësuara ose procese biznesi për një përdorim të synuar. Gjatë periudhës së vëzhgimit mund të jenë aktive në inovacionit si ndërmarrjet novative apo ndërmarrjet jo-novative.

Një inovacion produkti: Është implementimi i një malli apo shërbimi që është i ri ose i përmirësuar dhe që ndryshon ndjeshëm nga mallrat ose shërbimet e mëparshme të ndërmarrjes. Ai përfshin ndryshime të rëndësishme të konstruktit të mallrave. Përfshihen rishitjet e thjeshta të mallrave të reja dhe ndryshimet e një natyre vetëm estetike.

Një inovacion procesi biznesi: Është një proces biznesi i ri ose i përmirësuar për një ose më shumë funksione biznesi që ndryshon ndjeshëm nga proceset e mëparshme të biznesit të ndërmarrjes dhe i cili është zbatuar brenda firmës. Inovacionet e procesit të biznesit përfshijnë metoda të reja ose të përmirësuara për: prodhimin e mallrave ose ofrimin e shërbimeve; shpërndarjes, furnizimit ose logjistikës; komunikimin dhe përpunimin e informacionit; kontabilitetit dhe operacioneve të tjera administrative; praktika biznesi për organizimin e procedurave ose marrëdhënieve me jashtë; organizimit të përgjegjësisë në punë, vendimmarrjes dhe menaxhimit të burimeve njerëzore, marketingut për promovim, paketim, çmim, vendosje të produktit ose shërbime pas shitjes.

Inovacionet duhet të jenë të reja për ndërmarrjen në fjalë, por jo domosdoshmërisht duhet të jenë të reja në treg, d.m.th. ndërmarrja nuk ka pse të jetë domosdoshmërisht e para që ka prodhuar këto produkte (mallra ose shërbime) ose ka futur këto procese biznesi.

Aktiviteti i inovacionit: Përfshin të gjitha aktivitetet zhvillimore, financiare dhe tregtare, të ndërmarra nga një ndërmarrje, të cilat synojnë ose rezultojnë në një inovacion.

Më shumë informacion dhe të dhëna për vrojtimin mbi aktivitetin e inovacionit të ndërmarrjeve mund të gjenden në faqen e internetit të INSTAT: [Inovacioni në ndërmarrje, 2017-2019](#).